

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

Бородіна Т.М.

*провідний концертмейстер кафедри сучасної хореографії
та спортивно-оздоровчих технологій,
Харківська державна академія культури*

Гриценко О.Е.

*викладачка кафедри сучасної хореографії
та спортивно-оздоровчих технологій,
Харківська державна академія культури*

ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МОЛОДІ

У сучасних соціокультурних умовах, що характеризуються високим рівнем нестабільності та трансформаційними процесами в суспільстві, особливої ваги набуває проблема виховання підростаючого покоління. Зростає потреба у формуванні особистостей, здатних до самостійного мислення, адаптації до змінних умов, подолання труднощів і прийняття нестандартних рішень. У цьому контексті освіта розглядається не лише як інструмент передачі знань, а як складна соціально-педагогічна система, спрямована на розвиток творчого потенціалу, ціннісних орієнтацій та ключових компетентностей майбутніх громадян. Це зумовлює необхідність модернізації змісту освіти та впровадження інноваційних педагогічних підходів, які сприятимуть гармонійному розвитку особистості та збереженню культурного надбання суспільства.

Особливе місце у цьому процесі посідає мистецька освіта, зокрема хореографічне мистецтво, яке виступає ефективним засобом комплексного розвитку особистості. Хореографія інтегрує зорові, слухові та кінестетичні канали сприйняття, що забезпечує формування цілісного емоційно-чуттєвого досвіду, розвиток естетичного мислення та художнього смаку [3]. Крім того, вона сприяє зниженню психоемоційного напруження, активізації когнітивних процесів і

підвищенню загальної працездатності здобувачів освіти. Водночас специфіка навчання класичної хореографії передбачає значне фізичне навантаження, яке є невід'ємною складовою професійної підготовки. Проте саме по собі фізичне навантаження не має достатнього виховного потенціалу, якщо воно не поєднується з творчою діяльністю, інтелектуальним осмисленням та емоційною самореалізацією. Лише інтеграція фізичного, когнітивного та емоційного компонентів забезпечує формування гармонійно розвиненої особистості, здатної до самовираження та творчої діяльності.

У контексті дослідження хореографічної освіти як інструменту розвитку творчих компетентностей молоді особливої актуальності набуває питання професійного становлення сучасного хореографа як носія не лише виконавських, а й креативно-інтелектуальних якостей. У сучасних умовах хореограф постає як багатовимірний фахівець, діяльність якого виходить за межі технічного виконання танцю та передбачає здатність до художнього осмислення дійсності, інтерпретації культурних явищ і трансляції власного світогляду засобами руху. Сучасна хореографічна освіта орієнтована на формування всебічно розвиненої особистості, яка володіє аналітичним мисленням, здатністю до рефлексії, критичного осмислення інформації та творчого самовираження [1]. У цьому контексті важливого значення набуває розвиток здатності до міждисциплінарного мислення, що передбачає інтеграцію знань із мистецтва, культури, психології та педагогіки. Такий підхід сприяє формуванню у молоді цілісного світогляду та здатності адаптуватися до викликів сучасного суспільства. Водночас хореографічна освіта виконує важливу соціокультурну функцію, оскільки сприяє вихованню особистості, здатної до лідерства, комунікації та ефективної взаємодії в колективі. Розвиток лідерських якостей, управлінських умінь та організаційних здібностей дозволяє майбутнім хореографам не лише створювати художні проєкти, а й керувати творчими колективами, формулювати завдання та досягати поставлених цілей [2].

Серед ключових компетентностей, що формуються у процесі хореографічної освіти, варто виокремити комунікативність, високий рівень емоційного інтелекту, здатність до композиційного та структурного мислення, тілесну усвідомленість, відкритість до нових

ідей і широкий культурний кругозір. Сукупність зазначених якостей забезпечує розвиток творчого потенціалу молоді, її здатність до самореалізації та активної участі у культурному житті суспільства.

Розвиток творчих компетентностей молоді в умовах хореографічної освіти потребує створення цілісної системи педагогічних умов, що забезпечують гармонійне поєднання художньо-естетичного, когнітивного та емоційного розвитку особистості. Ефективність цього процесу значною мірою визначається науково обґрунтованою організацією освітнього середовища, впровадженням інноваційних методів навчання та урахуванням індивідуальних особливостей здобувачів освіти:

1. Створення творчо-орієнтованого освітнього середовища. Організація навчального простору, що стимулює самовираження, імпровізацію та експериментування, сприяє розвитку креативності, художнього мислення та індивідуального стилю здобувачів освіти.

2. Інтеграція міждисциплінарного підходу. Поєднання хореографії з музичним, театральним, культурологічним та психологічним компонентами забезпечує формування цілісного естетичного світогляду та розширює можливості творчої самореалізації молоді.

3. Використання інноваційних педагогічних технологій. Застосування інтерактивних методів, проєктного навчання, цифрових ресурсів і мультимедійних засобів сприяє активізації пізнавальної діяльності та розвитку творчого потенціалу.

4. Розвиток емоційного інтелекту та рефлексії. Формування здатності усвідомлювати, інтерпретувати та передавати емоції через рух, а також здійснювати самоаналіз власної творчої діяльності є важливою умовою розвитку творчих компетентностей.

5. Індивідуалізація та диференціація навчання. Урахування індивідуальних здібностей, рівня підготовки та творчих інтересів здобувачів освіти забезпечує ефективне розкриття їхнього потенціалу та формування стійкої мотивації до творчої діяльності.

Список використаних джерел:

1. Гриценко О. Е. Парадигма хореографічної культури як сегмент загальнокультурного простору. In *The 11th International scientific and*

practical conference "Eurasian scientific congress"(November 1-3, 2020) Barca Academy Publishing, Barcelona, Spain. 2020. 613 p. (p. 309).

2. Гриценко О. Е., Бородіна Т. М. Трансформація хореографічної культури під впливом глобалізаційних процесів. *Мистецька освіта та розвиток творчої особистості*. 2025. Вип. 1. С. 15-19.

3. Кириленко І. М. Динаміка розвитку хореографічної культури та освіти. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2023. Випуск 1 (142). URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/17840/1/Kyrylenko%20Inesa.pdf> (дата звернення: 21.03.2026)